

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

DROGUERÍA BARCELONINA

— ♦ — DE ♦ —

C. RAFART

SOCIETAT EN COMANDITA

32, PLASSA MAYOR, 32.--Teléfono, 110

Gran surtit en drogas, Productes químichs industrials y farmacéutichs; articles pera la tintoreria; Perfumeria Nacional y Extranjera, Fruyts Colonials, Comestibles, Licors, vins generosos y espumosos.

CENTRALISACIÓ Y REGIONALISME

No hi ha pas cap dubte de que la península Ibérica, està composta de várias nacionalitats, de varios grupos socials de diferente rasa, grupos socials que ocupan diferents territoris, de climas ben distints y que degut á sa procedencia, al clima y á la posició tipogràfica que ocupan sod pobles distints en llengatge en legislació y en usos y costums, es á dir un modo d'esser particular per naturalesa y consagrat per lo curs dels sigles que ha format aquestas verdaderas nacionalitats, patrias naturals inextinguibles y de llegítima propietat de sos naturals.

Axó sentat es de rigurosa llogica y de sentit comú que cada nacionalitat se governi ab sas lleys, parli son llenguatge y s'administri los interessos que l' hi son comuns, sens trobar ni intervencions de los vehins y aixís se governaren durant lo temps de la reconquesta y en los primers temps de la unió dels regnes de Castella ab la Corona catalana-aragonesa.

Verificada la unió, no la unificació de las nacionalitats Ibéricas ab lo casament dels reys catòlics, quedá de fet establert lo Estat espanyol baix la base del regionalisme ó Nacionalisme, puig cap de las nacionalitats que entrá en aquella unió renunciá á sa autonomia política ni administrativa, y gracias á n' aquella unió encara que feta malgrat la voluntat dels pobles y arribada á terme á copia d' intrigas y de crims, se coroná l' obra de la reconquesta y se formá aquell grandió imperi de Carles V. qui uní sos estats de Flandes als regnes de Castella, Lleó, Galicia, Asturias, províncias vascongadas y Andalucia, de la Corona Castellana y los regnes d' Aragó, Valencia, Mallorca, Sicilia, Nápoli, Serdenya, lo principat de Catalunya, los ducats de Malta, Atenas y Neopatria, y nombrosas factorías de la costa d' Africa, de la corona d' Aragó, y lo nou continent d' América descubert per Colon, imperi immens en lo que no s' hi ponía may lo sol, de quals riquesas ne feu ostensible alarde Felip II ab la construcció del Monastir del Escorial y qual poderiu militar aterrava l' Europa.

Axó fou lo Regionalisme naixent, Regionalisme que tingué la desgracia de fixar son seti á Castella, la nació de caràcter més

absorvent y avasalladora y la mes apropósit pera ajupir la testa á las tendencias absolutas del Cesar qui comensá fentla esclava del Estat centralista naixent, derrotant á Villalar als comuners que defensavan sa llibertat y tallant lo cap de sos ilustres capdells, Padilla, Bravo y Maldonado.

Castella quedá esclava del emperador y se convertí en ennuç del Centralisme quin personificat luego ab lo absolutisme de Felip II feu rodar sobre lo catafalch lo cap de Lanuza y ab ell las llibertats aragonesas y ab sa opressió y sas guerres d'extermini perdé y Flandes á 'ls pahissos baxos, y ab sa centralisació perdé los estats d'Italia, y ab son caràcter absorvent y despòtich perdé á Portugal, y anantse reforsant aquesta centralisació duránt la dinastía austriaca, y perfeccionantse mes y mes ab la dinastía dels borbons, s' acabaren de perdre los demás estats y se matá l'autonomía de Valencia, d'Asturias y Galicia y finalment de Catalunya, y los pobles d'América se feren independents no poguent soportar l'uniformisme y la tiranía d'Espanya, y per últim quedá unicament l'isla de Cuba ab guerra oberta lluytánt pera volar com sas germanas avans d'ofegarse ab la explotació desapiadada de la que tindria d'esser sa protectora y amiga.

Los fruyts naturals donchs del Regionalisme son la grandesa lo poderiu y la riquesa del Estat, los fruits del centralisme, los resultats del uniformisme, son la decadencia, la feblesa, la miseria y la desmenbració del Estat.

La hidalguia castellana, la fatxendería andalusa, lo centralisme madrileny y la vanitat uniformista dels descendents dels moros han volgut ficar sota una sola teulada y han volgut fer menjar un mateix ranxo y han volgut fer xamporrejar un mateix llengatge á totes las nacionalitats que forman l'Estat espanyol y aquestas nacionalitats han fugit las que hun pogut, de la gabia, y las que no han pogut ó no han volgut s'han enmallatit y atrofiat y están asfixiadas.

Es precis donchs fer un esforç suprem pera rompre las barreras d'aquest porxo pestilencial, es precis buscar aire pur, es necessari treurer aquest uniformisme embrutidor que ofega l'amor de Pàtria als cobarts y fa empunyar las armas de la rebel·lió als mes decidits.

Cal, donchs, proclamar lo Regionalisme mentres hi som á

temps, puig de la manera que som governats y de la manera que ab tots los sistemes y formas polítiques centralistas, la Espanya ha anat devallant y devalla al fons de la degradació y la deshonra, lo anomenarse espanyol ruborisa y avergonyeix, puig es sinónim de xulo, y fatxendero, mentres que la miseria 'ns enrotlla y la immoralitat nos empesta.

Encalsem á cops de látigo, qu' altre arma no 's necessita, als ennuchs del centralisme, als «maquetos» com los anomena *Biscuitarra*, aquestos espanyolistas enamorats d' una pàtria mentida, y que ja catalans, ja vascongats, ja gallegos, son los judas de la verdadera pàtria á la que mentexen amor y pretenen protejir essent son movil l'interés y sas conveniencias y sas ambicions alhagadas per los jefes de partit conservador fusionista republicá ó carli, caps de la serpent centralista que xucla la sang de las nacionalitats y las corseca.

Y aquets enuuchs y aquets «maquetos» abordan al poble y lo uneixen pera enlayrar un idol y lo abordan y lo desuneixen pera enderròcar aquet idol al cap de l'any si aixís ho mana l' ilustre jefe; cometen atropells y amenassas y menteixen amistats y compromisos y promesas y destituhexen ajuntaments y portan lo dol, la rancunia y lo desgavell á sa pàtria y á sa població pera servir al cap de colla que 'ls te supeditats á son capritxo.

Esgabellem donchs aquesta asfixiadora teulada uniformista, reconstituim las nacionalitats y regions naturals ab sa autonomia política y administrativa corresponent, agermaném aquestas regions y formem de nou lo Estat espanyol baix la base del regionalisme, y encara pot ser forem á temps á salvar las Antillas; y si no formavam de moment un Estat poderós com lo dels Reys Católicos y Carles V seria á lo menos prou fort y respectable pera no esser lo ludibri d' Europa y ensemps que las nacionalitats referian sa riquesa se referia la riquesa y lo prestigi d' Espanya.

SECCIÓ POLÍTICA

Com ja saben nostres llegidors entre la classe de diputats n' hi poden haver de serio y de per riure.

Entre 'ls últims poden contarhi al celébre diputat tarragoní qui va moure tan bella gresca al sortir de la corrida de beneficencia de Barcelona.

¡Mireu que entretenirse en assistir á las corridas de toros en aquestos moments en que 's juga á Madrid la sort de tants productors de Catalunya, es un dels colmos que pot proporcionarnos aquestos diputats *bromers* ab que Deu nos castiga!

¡Oh y com si ab aixó no n' hi hagués prou, encare moure xibarrí ab la guardia civil y valguentse del càrrech de *diputat de la Nació* pera faltar á las ordres de la autoritat allí constituída.

Vaya vaya con el señor Cañellas.

¿Es á dir que per vosté tenen mes interés las relaciones entre toreros y flamenqueria que los qu' avuy 's discuteixen entre Cuba y la Peninsula?

Y aixis se portan los diputats del pays de sa excelencia?

¿No recordantse de que son diputats no mes que per desobehir las ordres de la autoritat y moure gresca y xibarrí?

Be, home be, celebrariam que 'ls tarragonins se 'n recordessin de sas aficions tauró-macas.

A Barcelona, despres de tant enrahonar y murmurar de la conducta d' alguns regidors sembla que per últim van á presenciar alguna cosa concreta y práctica á la vegada.

Gracias á la enteresa del tinent d' Alcalde senyor Martorell s' ha presentat la denuncia de cert regidor, qui feya servir los assumptos del comú, com obgecte primordial del seu *bufet*.

Perque per si no ho sabian lo tal regidor es advocat y com á tal *funcionava*.

Sembla que dit senyor servia desde dins del Municipi los *interessos* que se li recomanavan y al acabar 'l negoci presentava recibo dels seus honoraris, qu' eran pagats relligiosament.

La denuncia en si no es d' una importancia excessiva per quant no 's tracta de milions, ni de mils ja que tot just arriba á las centenas.

'S veu que era un regidor *modest y servicial*.

La quantitat embutxacada no passa de las 300 ptas. y encara en dos comptes de diferenta fetxa.

Dirém perxó que per aquí 's comensa.

Es veritat; y aixis com Judas va vendre al Mestre per 30 diners, l' *pobre* regidor barceloní s' ha vengut la conciencia per unas quantas pessetonas.

¡Pobre fulano y ab quina modestia empenia la carrera de *ferse rich* á costa del comú.

Empastifarse per tan poca cosa....!

Be es veritat qu' á vegadas las cosas se fan per vici.

Com també es cert que hi han *richs* pobres y pobres *richs*.

En fi, celebrariam que se li apliqués la llei com á qualsevol afana rellotges y que darrera d' ell seguis la colibada qu' ha empastifat le Consell de Cent de tan gloriosa memoria.

Un cop comensat que se 'n faigi bona feyna no deixant l' escombra fins que dongui gust mirarlo.

Los pillets cap á presiri siguin quins siguin y caigui qui caigui.

Fa dias que á Madrid se treballa de valent entre 'ls diputats antillans, los catalans y 'ls representants de las Corporacions económicas de Espanya pera arribar á un acort respecte á las relaciones comerciales entre Cuba y la Peninsula.

Lo govern conservador que tan proteccionista 's mostrava en la oposició ha començat a fer ayguas en aquest assumpto.

Y com si aixó no fos prou alguns representants de corporacions econòmiques, especialment los del Foment del Treball de Barcelona s' están portant tan a gust dels canovistas, visitant sempre al *insigne* Cánovas, y assistint a las recepcions de la *Huerta* que molt temem que 'ls aut'lla 's surtin ab la seva.

Lo de la guerra 'ls ajuda y ab la excusa de no donar mes motius de quimeras y rancúnias los *proteccionista* partit conservador comensará la total ruina de Catalunya.

Entre tant los sucres andalussos van tan campantes, mercès al apoyo del celebrim Romero Robledo y per culpa d' ells pagarem nosaltres com de costum, los plats trencats de tanta gresca.

Vaigín fiantse de la hipocresia conservadora los industrials de bona fé de Catalunya.

Continuin ajupintse a las sevas ordres los Mañé y Flaquer de la pluma y 'ls Durán y Bas de la colla, que per bona voluntat que hi tinguin acabarán per apareixer ells mateixos com responsables devant de sos paysans, de las desgracias que 'l seu partit haurá ocasionat a la seva terra.

Com los demés politichs, la gent de 'n Cánovas no miran mes que sas propias conveniencias y a aquestas sacrificarán lo mes sagrat que 's presenti.

Ja cal que 's faigi un va y tot si 's vol salvar del perill que amenaça a Catalunya.

LA CONFRARÍA DEL GLORIÓS SANT JORDI PATRÓ DE CATALUNYA

Ab eix titol acaba d' establirse canònicament en la Basílica de Santa Maria de Ripoll, una confraria, religiosa-patriòtica podriam molt ben anomenarla, que tot just nascuda ha sigut enriquida ab gran munió d' indulgencias per lo Santíssim Pare Lleó XIII, que tan sabiament governa la Iglesia Catòlica, no faltantli tampoch las benediccions de nostre Prelat amantíssim, l' *insigne* sucesor del gran Oliya, lo restaurador d' aquell august Cenobi, gloriosíssima personificació de las glorias y de las grandezas de nostra Patria.

Verdaderament, després de la resurrecció maravellosa, per no dir miraculosa, d' aquell sant temple, panteó venerable de las cendras de nostres antichs comtes soberans, y que pot considerarse molt be com lo bressol de nostra independència, ha sigut un pensament sant lo dels bons patricis que s' han proposat restaurar y fer renaixer en ell, la devoció al *insigne* martyr de Cristo, lo gloriosíssim Sant Jordi, espill de cavallers, patró de la cavalleria, y ensemps patró de la noble y heròica Catalunya, la patria benvolguda del nostre cor. Tots los qui estimém de debó a la patria, y voldriam que fos ella pel bon Deu benehida ab benediccions especials, y que ressucitessen las sevas antigüas glorias y grandezas, estém ben convensuts que aixó no 's pot pas lograr sense que torni a re-

naixer aquell esprit de fe y de pietat cristiana, que informava totes las sevas lleys y las sevas costums, y tot lo seu modo de ser, venint á constituir com la fesomia moral del nostre poble; porque, com diu molt be un distingit escriptor católich de casa nostra, lo sabi mestre, doctor Torras y Bages en sa notable obra La Tradició Catalana: «Catalunya la va fer Deu, no la varen fer los homens—los homens sols poden desferla.—Si lo esprit de la patria reviu, tindrem patria, si mor, la patria morirà per ella mateixa;» y aqueix esprit de la patria, aqueix vell esprit catalá, que molt dels nostres y fins per desgracia alguns dels que á tot hora fan pública manifestació del seus sentiments patriòtics, miran ab indiferencia y tal volta ab menyspreu, no es altre que lo esprit cristiá, que pot considerarse, segons frase felís de lo escriptor citat, com la verdadera substancia de la patria.

Bo es donchs, que tothom treballi cadascú dins del seu círcol d' acció per lo seu gloriós renaixement, que cantant las gestas heróicas dels nostres antepassats, que escorcollant arxius y presentant á la generació vinenta, y aduich á las venideras los seus fets dignes d' eterna remembransa, los uns defensant lo nostre dret y las nostras lleys y la nostra personalitat històrica, y los altres fins bregant ab lo cap dret y lo cor net, en lo camp de la política per sanejarla y purificarla dels ayres corromputs que la enmetsinan; pero cal que uns y altres tinguin per ben entés, que com ens diu la Escripura Santa, si lo Senyor no edifica pas la casa en va treballarán los qui la voldrán edificar, y que 'ns recordém tots d' alló que 'ns diu nostre gran Morgades en lo seu memorable discurs dels Jochs Florals d' ara dos anys; aixó es que «los pobles tenen lo que mereixen, y que per lo tant si un poble mereix ser lliure, tart ó d' hora Deu l' en fa» rectificant aixís ab aqueixa sàbia máxima cristiana, aquells tant coneputs versos d' un de nostres millors poetes, quan deya en lo Sagramental:

Poble que mereix ser lliure,
si no li donan, s' ho pren.

Veus aquí donchs, porque creyent, com creyém, que la causa del regionalisme, que gracias á Deu cada dia va engruxint més y més las sevas filas, necessita també cada dia més y més de lo auxili y de la protecció del cel, y de las oracions y pregarías dels seus adeptes; plaunos repetir que ha sigut un pensament felís, y una idea santa, la dels bons patricis ripollesos, de fundar una confraria en honor del gloriós Sant Jordi, allá en aquell sant temple, ahont hi ha ja també fundada de nou la confraria de Santa Maria de Ripoll, fent vot de treballar sens treva per extendrer y propagar en nostra terra la devoció envers lo seu gloriosíssim Patró, y convidant á tots los que lluytan y treballan pel seu renaixement y á tots los bons catalans que estiman y aman de veras á la patria, á axoplugarse dessota los plechs de la bandera que arbola aqueix insigne cavaller de Cristo, per no desmayar jamay y treballar sempre «in spem»

contra spem» com ens diu lo Apóstol, ab esperansa contra tota esperansa, en tan noble y heròica santa creuada.

Vulla Deu benehir aqueixa empresa baix los seus auspicis comensada, y valdement que fossen aqueixas confrarias, la de Santa Maria y la del gloriós Sant Jordi, los dolçissims llassos que unissen ab un sol cor y una sola ànima á tots los vers aymadors de la Patria.

Veus aquí ara las bases aprobadas per nostre benvolgut Prelat, per las quals se regeix aqueixa confraria del gloriós Patró de Catalunya:

BASES

Las bases per las quals se regeix la Confraria, aprobadas per l' Excm. é Il·lm. Dr. Bisbe de la Diócesis, son:

Primera. Propagar en tot quant sia possible la devoció á Sant Jordi y cuidar-se de son altar en la Basílica de Santa Maria.

Segona. Poden formar part de la Confraria no solament los habitants de Ripoll, si que també los que viscan en qualsevol altre lloch.

Tercera. Se celebrarán las funcions religiosas ab lo major lluhiment y nombre possible, y especialment las següents:

Missa en lo dia 23 de cada mes per tots los confreres y per las necessitats de Catalunya.

La festa patronal en lo dia 23 d' abril, en que l' Esglesia celebra la festivitat de Sant Jordi.

Funció especial en los primers diumenges de febrer, agost, setembre y novembre, en quins dias poden guanyarse gran nombre d' indulgencias.

A la mort de quiscun confrere, se celebrará una missa per l' etern repós de la seva ànima.

Quarta. Contribuirán anyalment tots los confreres ab l' almoyna d' un ral y la mateixa cantitat al verificarse la sua inscripció; los que ho desitjin, poden perpetuarse mediant la cantitat de vintiquatre rals.

Quinta. De tot lo que atanyi á la Confraria cuidarán dos pabordes nombrats per lo senyor Rector de Santa Maria, qui podrá separarlos sempre que ho crega convenient.

INDULGENCIAS

Sa Santedat Lleó XIII, ab *Breu* expedit en fetxa de 23 de desembre de 1894, concedeix á tots los que pertanyin á la Confraria:

I. Indulgencia plenaria confessant y combregant lo dia d' allistarse en la confraria.

II. Indulgencia plenaria en l' hora de la mort, rebent los Sants Sacraments, y á no ser possible aixó, invocant contrits lo Santíssim Nom de Jesús ab lo cor, si no pot fer-se ab la boca.

III. Indulgencia plenaria confessant y combregant, y pregant á intenció de Sa Santedat en la capella ó altar del Sant en lo dia que 's celebra la festa principal, ó en qualsevol altre de l' octava.

IV. Set anys y set quarentenas d' indulgencia als que, al menys

contrits de cor, visiten la capella ó altar del Sant en los primers diumenges de febrer, agost, septembre y novembre y allí preguin també á intenció de Sa Santedat.

V. Xexanta dias d' indulgencia ohint Missa ó assistint als Oficis que 's celebren en lo altar del Sant. Lo mateix guanyan acompanyant lo Santíssim Viátich, ó no poguent, resant per lo malalt un *Pare-Nostre* y *Ave-Maria*; sempre que digan cinch vegadas lo *Pare-Nostre* pels confreres difunts ó practiquen altre qualsevol obra de devoció ó de caritat. Totas aquestas indulgencias son aplicables á las Ánimas del Purgatori.

VI. Quaranta dias d' indulgencia que concedeix l' Excelentíssim é Ilm. Sr. Bisbe de la Diócesis, per cada funció que celebre la confraria als que devotament prengan part en ella ó ajuden ab sa almoyna al lluhiment de la mateixa.»

ANTON VILA, PBRE.

Sampedor, 20 Maig de 1895.

L I T E R A T U R A

EL SANT DE 'N PEREZ, L' ACOMPANYA NOYS

Mes, retorná al col·legi, doná á D. Benvingut el «sin novedad» de reglament, s' acollá á taula, ocupant el lloch de costum, pro apropiat al del Director pera que s' adonés d' ell y adhuc li arribessen á las orellas las fuetadas de sa temuda filípica..... y res..... cóm sinó existís...

Se n' hauria distret..... Cóm no era rencorós!.... Sério, sí; pero, ab una mena de gravetat que li ennoblía 'l caràcter.....

El nom de: Ferreras!...—pronunciat totduna per el Director—el feu tremolar de sobte com la fulla á l' arbre.

Oye usted, señorito Ferreras?... Voy á mandar que le sirvan á V. sus postres favoritos..... Ese manjar de los dioses que soboreaba usted en la clase..... A ver?...—

Y ab tota prosopopeya un del servey presentá á n' el senyorito Ferreras, extesas en son corresponent plat, las garrofes decomisadas...

Las riallas dels entaulats, clavantse com agullas en lo amor propi del pobre noy, feriren de retop y tan de ferm el cor de 'n Perez, que restá una estona sens ésmi.

Mes, passá l' incident, llevaren taula, 's retirá D. Benvingut á son despatx pera petarhi una becayneta, y en Perez, ja refet del esglay, s' encaminá pera la *requissa*.

Un' hora apres, al aquartelarse ab el remat sols se recordava de sa cosineta. ¡Quina diada fora la de son sant!... Com may l' hauria passada. Fins el véures ab la directora al atravesá 'l despatx, casualitat de tots los

dias, se li aparentà de bon auguri..... Ja li haurà dit—va pensar.—J' haurà obtingut el consentiment pera *licenciarme* desde la vetlla.

Ho compregué aixís y, satisfet del tot convocà 'ls pàrvuls á la classe.

Que de la V 'n diguessen U y de la C G. ben poch se n' hi endonava aquell dia. Mentres el passés depressa... Precisament alló, aquella monòtona regularitat en la successió de las horas era 'l que més l' impacientava. Ah!.... Si 's poguessen saltar are endevant are endarrera segons las conveniencias del moment, y aduch allargarne alguna, com qui estira un fil de goma, quan el goig s' ensenyoreja de nostr' ànim!...—pensava 'l bonatxó del ayo...—Ja retornariam l' escreix ab las dolentas, que son las que mes abundan!...—

La esquella del *recreo* retentí de sobte, y ans del según toch acompanyà á sos pollets fins al replá del gran pati.

A los més bo del joch, quan els pensionistas del *Instituto Vicentino* s' endiastravan mes de valent ab sas vinculadas bregas, convertint el pati en nou mercat de Calaf, la irada veu del Director, seguida d' uns anguniosos ays!... alarmá á n' el diminut exercit.

—*Pérez... ¿Donde está el Sr. Pérez?*... repetia D. Benvingut, escampanant arreu la vista, ensemps que subjectava per una orella á n' en Bou tot empentant familiarment á n' en Brau, somicós, aquet, y sanguejantli 'ls nassos.

Si en Perez hagués sigut una aranya s' haguera abscondit en son cau; si un aucell en son niu; si un taup en lo mes pregon del terror; home á la fi, feu la sort una bona estona y s' esquitllà vers al dormitori.

Al arribarhi, sols al passar la porta, ja compregué la causa de tot. El cos del delicté jeya allí, á son devant; saltadas las clivellas, rompudas las cordas, desfonada la caixa, desencolat el mànech, pobre instrument, extés en mitj de la gran cambra com un cadavre insepult, com abandonat de tothom per impenitent, sinó víctima de repugnanta peste!... Tot ho comprenia!.. Tot ho endevinava!.. L' esgabellat instrument denunciava 'l crim ab mes eloqüencia y fidelitat que si li prengué declaracions un jutge..... «En Brau!... En Bou!...—Per la guitarra!..»—repetia en Perez.

Y en efecte, 'l burleta de la nit, el dels: *ole con ole!*... conxavat ab son *compinche*, en Bou, pera manifestejar la guitarra, en lloch d' anar al pati á la senyal de *recreo*, s' havian esmunyit amunt, vers al dormitori.

La sublimitat del art els conduhiria á disputarse 'l torn, frisosos pera sentir els acorts del divinal instrument, y en aquell *delicat exercici*... en aquell tira y afliuxa de l' armónica caixa, agarrat l' un al mànech y estrenyentli l' altre la cintura, la malhaurada víctima, morta per extrangulació, hi agonitzaria ab espetechs terribles..... Bregarian après pera refugir el crim, imputantse mutuament la culpa; la impetuositat d' en Brau, reblada per la corpulencia de 'n Bou, quins muscles s' agermanavan ab sa tossuderia, enconnarian la brega, y... un cop de puny, després lliberalment del bras de 'n Bou, qu' arreplegaria 'n Brau en sos nassos, sellaria l' armistici. 'Ls ays!.. d' aquet alarmarian al Director, y.....

Y els crits de «Perez!...—pujant amunt, repetits ab fúria com els dels gossos al ensumar una pessa i distregueren de sas ideas.

—*Presente!*—exclamá per fi, sentint la veu de D. Benvingut á la vora.

El Director, ab son casquet ab canyutillo, sabata de tapiseria y penjim-penjám las borlas del cenyidor, s' endintzá pel dormitori.

—*Con qué era usted el vecino de la guitarra!.. Con qué es usted la causa de la pelea de aquel par de arrapiezos!.. Usted, el que ha promovido con su deserción la ratería de las algarrobas!....*

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Seguirá.)

ARTICLE REMITIT

NOTAS RELIGIOSAS

En lo número del dimars de l' altre setmana en un dels diaris de nostra ciutat habem vist un article titolat «Notas religiosas» y lo articulista al fer la ressenya de las funcions del mes de maig celebradas en la parroquia de S. Feliu y la Puríssima Concepció, sens darsen compte, ferex la modestia y susceptibilitat del predicador Dr. Estebanell fentse un poch massa esclau de la seva persona. Nosaltres estem persuadits que dit predicador Dr. Estebanell, Ecónomo de la vehina parroquia del poble de Barará, no sent y pensa lo que diu dit article axó es: «que lo predicador ha tingut la fortuna de ser el que ha lograt reunir major número de fiels en los temples de aquesta ciutat» y que captiva á la gent de tal modo que escoltat no mes una vegada siga difícil sustráurers á dexas de escoltar las sevas oracions, cuantas vegadas li sia á un posible.

Nos avenim del tot á aquet pensament, y no en son sentit estricte mes no acceptém tals espresions com poden adivinar nostres lectors. Nosaltres sabém que las gracias naturals que exposa l' articulista per exemple: «vastísima instrucció, facilísima paraula, dicció esmeradíssima y declamació apropiada per l' oratoria sagrada» sols poden aplicarla no en el grau superlatiu que ell califica, sino en lo grau que conceptuan molts dels oyents y lectors dels diaris. Sabém que de tal concepte y calificatiu no resulta cert que en las tronas sagradas hagi pujat algun predicador qu' hagi vuydat «estil rampló» paraula que en el diccionari de l' Academia significa estil tosch, groser, incult y descompost. Sabadell encara no ha tingut la desgracia, de que en las sagradas tronas se pronunciessin sermons en semblant estil. Han vingut y ab l' ajuda de Deu vindrán á nostra ciutat, predicadors com un P. Goberna, P. Mon, P. Matas y altres entre 'ls Jesuitas: un P. Llanas, P. Sallarés y altres entre 'ls Escolapis:

un P. Genové, P. Raymundo, P. González. P. Alvarez y altres de moltes ordres religioses: un Dr. Alabern, Almonacid, Sainz Robles, Dr. Vendrell y altres molts entre el clero casular, homens de talent, saber, profón estil y teològica doctrina, quals dons, mes que las gracias de naturalesa, ó siga la vasta memoria, expressió facil, ajudat de veu sonora y accionat, perpetuará la seva memoria, encara que desaparesequin de la nostre terra.

Ya sabem nosaltres y be ho saben tots los predicadors, que lo que vol mérit es la unitat de plan en los discursos: lo llenguatje, ya siga poétich, ya filosófic, ya doctrinal; la pronunciació clara y correcta junt ab l' acció que constituexen las parts de l' oratoria sagrada. Com diu en la seva obra de retórica lo célebre Coll y Vehí «Es l' oratoria sagrada la mes poética y la mes sublime. Son objecte es Deu, font de tota virtut y tota bellesa. Ella acata las maravellas de la creació, ella parla de la grandesa de l' ánima y de las miserias de la vida humana, son estil es esencialment bíblic y fuig de las formas ó estils filosófichs y literaris que aporta l' aire de la moda.»

Es cosa certa que 'ls predicadors desplegant uns las gracias naturals, son talent y ciencia 'ls altres, tots cumpliment donan á la misió alta y grada de conduhi als pobles per lo camí de la vritat; apartantlos del lloch del error, fentlos véurer la llum hermosa de la fe y revelació divinas los apartan dels esculls de l' heretjia, campejant sempre en ells la suavitat d' afectes, l' unció penetrant y caritat evangélica, que tan engrandeix y dona vida á l' oratoria sagrada.

Aquestos resultats satisfactoris habem vist produhir en las funcions, que han ofert á María Santísima en lo curs del mes de Maig próxim passat las parroquias é Iglesias de nostra ciutat, quals funcions fóren solemnes. Ab funció solemne y plena concurrencia á la Iglesia va conclourers la parroquia de S. Feliu en lo diumenge la llista de las que dintre 'l mes oferí á la purissima Verge. Ab funció solemne també y concurs ple ho feu lo dia abans disapte la parroquia de la Concepció. En las ditas funcions predicá lo Rvmt. Dr. Estebanell qui ab son talent, fácil paraula, veu armoniosa y estil correcte dominaba sempre al auditori. Lo decorat del altar majó era magnífich. Tot vestit de llums, de flors y matas, sobre un hermós núvol possada estaba la verge Inmaculada en cual fondo del nuvol se llegia lo dolcísim nom de María en lletras espléndidament iluminadas. En la parroquia de la Purissima Concepció bonich efecte presentava lo altar ab sos dibuixos de flors y llums abundants en cual alar feya gran festa lo magnífich decorat de núvols pintat per lo malaguanyat Sr. Espinal. En las Iglesias del Hospital, dels Pares escolapis, de S. Joseph y la Misericordia en altars sériament adornats entre mitj de la hermosura y fragancia de variats clavells, lliris y rosas, se manifestaba l' Imatge de la Reina dels cels, quals joyas y corona d' estrellas que portaba llufan á la abundanta llum de 'ls ciris, y semblava que recullia

ab sas mans finísimas lo perfumat encens de las plegarias que 'ls fiels li regalaban.

Per últim en totas y quiscunas de las funcions de ditas parroquias é Iglesias, la música sagrada fou dignament interpretada, y de son bon éxit felicitém als Rvnts. Rectors. juntas d' obra, mestre de capella, y demes sacerdots encarregats de ditas Iglesias, desitjant que vetllin ab constancia per la conservació y augment de la música clásica religiosa si pot ser, en quant pugui, de nostra patria Catalunya, després de la llatina lletra y música, que usa la Iglesia Romana, porque's l'única que obra en lo pit del home y estampa en lo cor lo sentiment de pietat, de devoció y de ternura.

S. B.

NOVAS

Segons hem pogut averiguar indagant y preguntant per tots los Circuls d' aquesta ciutat, sembla qu' á la persona designada pera ocupar lo càrrech d' Alcalde del nou Ajuntament, se li ha exigit que presti tot l' apoyo al candidat canovista que pensa presentar lo govern conservador en las vinentas elecciones Ilegislativas. Y com lo subjecte aludit, ab entereza que l' honra, ha rebutjat tan despótica imposició y per altra part es segur que 'ls canovistas no voldrán qu' ocupi 'l càrrech d' Alcalde, cap concejal de la majoria republicana, sembla com ja va indicarse al fer la esmentada imposició, que 'l cacich máxim de la provincia, autorisat degudament per lo govern actual, está disposat á suspendrer l' Ajuntament elegit llibèrrimament pel poble, y posar en son lloch, de real ordre, á qui millor li sembli pera subjectarse á sos despòtichs capritxos.

Si aixó es cert, com es de temer, donada la mena de política miserable y rastrera avuy en boga, cridém l' atenció de tots los sabadellenchs, sens distinció de clases y partits y en especial de la prempsa diaria d' aquesta ciutat, al objecte de que estigan al aguayt de lo que pugui ocorrer y 's resolguin á no permetrer la arbitrariedad que 's diu s' intenta cometre, evitant que cap desvergonyit, si algun pogués havernhi, s' ajupís á tan estúpida y denigrant humillació.

Creyérm, no obstant, que no hi haurá necessitat de fer grans esforços, per quant los sabadellenchs en general son prou honrats y de bon tremp, pera sometres mansament á las ordres dels senyors feudals d' avuy en dia, pero siga com siga, com no falta qui assegura que dintre Sabadell mateix hi ha qui 's presta á exercir lo repugnant paper d' estira cordetas donem la veu d' alerta, interinament, mentres 'ns preparém ab totas nostras forsas á trevallar pel bon nom de Sabadell, per si 's preten enllo-tarlo ab lo fanch de la política mes servil y mes rastrera.

En lo vehí poble de Barbará avuy se celebrará la professó de Corpus assistinhi la Banda del Assilo Naval de Barcelona.

A Tarragona pays natal del insigne escriptor Joseph Ixart los socis del Ateneo de la classe obrera han acordat iniciar una suscripció, quals productes serán destinats á perpetuar sa memoria.

En el Ateneo Sabadellés se tracta de reorganisar la secció lírica dramática.

S' ha disposat que fins lo dia 30 del actual s' admeti la redempció á metálich de los reclutas excedents de cupo.

Segons llegim se calcula en milló y mitj de rals diaris los gastos que originará la campanya de Cuba, quan hi arrivin allí las forsas que demana lo general Martínez Campos,

!Pobre Espanya, si no t' espavilas, com te deixarán sense ossos!

Nostre compatrici don Andreu Solá ha sigut premiat ab medalla de tercera classe en la Exposició de Bellas arts de Madrid, per son cuadro «Regresando de la fuente».

Lo felicitem de tot cor.

Aquesta setmana ha tornat á funcionar la llum eléctrica per la Rambla y plassas d' aquesta ciutat sense interrupcions llunáticas.

Se veu que tot lo succehit devia ser una broma d' algun tranquil de la casa gran de la Plasseta.

Si es broma puede pasar.....

Aquest mati á las 10 tindrà lloch en los salons del Gremi, la reunió dels vocals de la Comissió pera la creació de la Escola Industrial de que s' ve parlant aquestos dias.

En lo próxim número ne donarém compte desitjan que resultin profitosos los travalls que venen verificantse.

Resultament lo vinent diumenge, vigília de S. Joan, lo Centre Catalá d' aquesta ciutat celebrará son solemne aniversari.

Oportunament donarém compte del programa, que á jutjar per los preparatius, será com de costum en aquésts cassos, digne de la patriótica Associació esmentada.

Lo dimecres passat á las deu del vespre un amic nostre persona molt coneguda entre los pagesos c' aquesta ciutat, venia de tirar cals á las mongetas de son hort y al arriivar al cim de la dressera del moli d' en Fontanet se l' hi aparegué de sobte un home, donantli lo crit d' «alto» en actitud amenasadora. Lo agredit transeunt no tingué de moment altre defensa que pegar al agresor un cop ab lo sach vuit que l' hi havia servit per portar la cals y al regular pera sostenir sa defensa, tingué la mala sort de caurer y donar de cap ab una pedra d' aquell escabrós camí, magullantse llastimosament la cara.

Luego resultá que 'l tal agressor era un guarda consums anomenat Linares, y be 's coneix per son apellido qu' es un de tants Gutierrez y Sanchez que á Catalunya y en particular á Sabadell son empleats preferits als fills de la població quins sabrian sens dubte tractar de una manera mes correcte á las personas.

Lo cridar «alto» y en tó d' amensassa y sobtadament, no es pas la manera de preguntar als viandants si entran especies subjectes al pago de consums, per lo qual es d'esperar que la Comissió posará lo degut correctiu al «maton» que ab tan exagerat zel vol fer mérits en lo cumpliment de son deber.

Avuy á las 9 de la nit se celebrará un gran concert y ball en los salons del Centre Industrial á carrech de la reputada orquesta «Muxins».

Dita festa es un obsequi que lo nou cafeter don Rafael Davi y Llonch ha tingut á be obsequiar á los socis del referit «Centre».

La companyia cómica dramática que dirigeix lo primer actor don Teodor Bonaplata, avuy á las 9 de la nit posará en escena en lo Teatre de Euterpe la comedia en 3 actes y en prosa, arreglada á la escena catalana per don Conrat Colomer titulada: *La Parentela*, desempenyada per las senyoras Parreño, Monner, Clemente y Blanca y los senyors Santolaria, Goula, Bonaplata, Soler, Valls, Pinós y Latorré.

Acabará la funció ab la divertida pessa en un acte, original de don Antoni Ferrer y Codina, denominada: *Pare y Padri*.

La Companyia infantil de zarzuela que dirigeix lo reputat Mtre. don Joan Bosch avuy á las 3 y mitja de la tarde posará en escena en lo Teatre Cervantes las tres zarzuelas en un acte: *Toros de puntas*, *La Gran via* y *Certámen Nacional*.

Per la nit en lo Teatre de los Camps de Recreo se posará en escena las populares zarzuelas, *Certamen Nacional*, *El Chaleco blanco* y *La Verberna de la paloma*.

FILTRES PERA L' AYGUA

Per 8 pessetas evitaréu una pila de enfermetats.

Sabadell es una de las poblacions més castigadas per las enfermetats, gracias á l' aygua carregada de llot, cals y diversas materias vegetals en putrefacció.

Unich modo d' evitarlas es filtrar l' aygua per medi dels filtres científicament construhits per la casa

M. BURGÜES. - CREUHETA, 92.

NOTA.—Per 0'50 CÉNTIMS se neteijan y cambian las materias que serveixen pera clarificar l' aygua.

JOAN COMAS FAURA

Dipòsit de música de totes classes

Pianos

Ventas, Lloguers, Cambis, Reparacions y Afinacions

Ventas á plazos á 2 duros setmanals

RAMBLA, 67.-SABADELL

BANCH DE SABADELL

Pren á descuento y negociació cupons Interior, Exterior, Amortisable y Billets Hipotecaris Isla de Cuba, venciments corrents.

Horas de despatx: de 9 á 12 matí, tots los dias feyers.

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36.—SABADELL.